

[Poul Hansen (Kalundborg).]

af vore folk arbejdet mere i marken med tingene.

Hvad nu spørgsmålet om samarbejdsudvalgene og deres forhold til produktionen angår, kan jeg først oplyse, at der i det forkætrede værk „Fremtidens Danmark“ blev foreslået oprettelse af bedriftsråd, der skulle — jeg citerer —

„virke som produktionskomiteer, gennem hvilke arbejdere og funktionærer kan fremsætte forslag og ideer af teknisk og organisatorisk art, som kan forøge produktions effektivitet og medvirke til stadig forbedring af nationens økonomi.“

„Fremtidens Danmark“ blev afvist som skinbarlig og ødelæggende socialisering. Men bedriftsrådene fik vi i form af samarbejdsudvalg, og der er i disse udvalg blevet arbejdet med produktionsproblemer. Når det måske ikke er sket i den udstrækning, det kunne være ønskeligt, bærer efter min opfattelse arbejdsgiverne et ikke ringe medansvar herfor. Det er mit indtryk, at de stadig er for tilbageholdende med at give de oplysninger, som må danne forudsætning for et frugtbart samarbejde. Det er imidlertid også nødvendigt, at der blandt arbejderne udføres et stort og dybtgående oplysningsarbejde om rationaliseringens formål og problemer — for det er jo rationalisering, det her drejer sig om —, og dette oplysningsarbejde er i gang, men det tager jo nødvendigvis sin tid. Jeg synes, det i denne forbindelse er berettiget at minde om, at det ærede medlem hr. Bundvad under finanslovdebatten i efteråret 1945 pegede på hele rationaliseringsspørgsmålet; det skete i en tale den 6. september. Han påpegede rationaliseringens nødvendighed, men også at den ikke alene var et rent teknisk spørgsmål, men tillige et spørgsmål om arbejdernes medvirken og om deres andel i den opnåede merfortjeneste. Han behandlede ret udførligt spørgsmålets forskellige sider.

Jeg synes, at det videre er berettiget at gøre opmærksom på, at i tiden siden da har det ærede medlem hr. Bundvad udført et stort oplysningsarbejde i marken. Han har talt ved mange tillidsmandskursus i fagbevægelsen, ved Industrirådets rationaliseringskursus og direkte på store arbejdspladser som Valby Maskinfabrik, Schønning & Arvé, Nordiske Kabel- og Traadfabrikker og andre. Det ærede medlem er måske nok en af dem, der har arbejdet mest med disse problemer, men han har jo ikke været alene derom. Dette viser, at der arbejdes med disse ting.

Også problemet om arbejdskraftens be-

vægelighed har fagbevægelsen interesseret sig for. Det er nok at erindre om smedeforbundets indsats i denne retning. Derimod har interessen for udbyttedelingen, der ligesom var den spids, det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard lod spørgsmålet løbe op i, måske nok været mindre, måske navnlig fra arbejdsgivernes side. Men også på dette felt er jo enkelte praktiske skridt taget. Jeg vil dog gerne her stille det spørgsmål, om ikke en tilfredsstillende udbyttedlingsordning egentlig forudsætter ret indgående driftsøkonomiske drøftelser i samarbejdsudvalgene, og om der ikke i den forbindelse uundgåeligt melder sig en udvikling af ejendomsforholdet, som har mere at gøre med socialisme end med liberalisme.

Som det allerede fremgik af det, jeg sagde i torsdags, er jeg enig med det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard i, at produktionspunktet må sættes stærkt i forgrunden. Det er sket fra oven gennem regeringens økonomiske politik, og jeg har med de bemærkninger, jeg nu har fremsat, villet gøre det klart, at der også er en udvikling i gang, hvorved arbejderbevægelsen og arbejderne bidrager til, at det sker fra neden, om jeg så må sige. Men ligesom vi, som det ærede medlem hr. Jørgen Jørgensen (Lejre) sagde i en tale forleden aften, ikke kan spise os gennem vanskelighederne ved at ophæve de rationeringer, vi har, sådan kan vi heller ikke ved en tale eller en parole om merarbejde slippe uden om de andre og mere ubehagelige foranstaltninger, der har været drøftet i disse dage. Endnu mindre kan vi naturligvis gøre det ved at stoppe eller bremse det produktive arbejde, og jeg tror derfor fremdeles, at de af regeringen fremsatte synspunkter vedrørende den politik, der skal følges, er de rigtige.

Erik Eriksen: Det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard ved, at jeg ikke er særlig ivrig efter at drage skel mellem hans og min opfattelse i politik. Men alligevel er det sådan, at hans tale forleden dag tvinger mig til at gøre et par noget udførlige kommentarer til den.

Det ærede medlem var bl. a. inde på en undersøgelse af ansvaret for, at vi havde beholdt ministeriet Hedtoft efter valget, og jeg tør nok sige, at det var en herlig udredning. Det var for mig at høre noget af det mest karakteristiske Dahlgaardske, vi længe har oplevet her i tinget, og det siger dog noget. Det ærede medlem sagde, at det radikale parti havde ikke anbefalet; at regeringen skulle fortsætte; nej, partiet havde anbefalet en regering af venstre,